

2. De oudste Steenwegen te Lapscheure

a) De Eerste steenweg : Lapscheure - Damme.

Nadat, in 1852, de stad Damme een ontwerp van een kasseiweg naar Brugge opgemaakt had, zag het gemeentebestuur van Lapscheure de noodzakelijkheid in, die steenweg door te trekken naar hun dorp, om aldus een verharde verbindingsweg te hebben met Brugge.

In 1856 bekwamen ze de toelating voor het aanleggen van die steenweg. De voorlopige begroting beliep 87.300 Fr.; het aandeel van Lapscheure was 10.000 F. Later werd een nieuwe begroting opgemaakt, en de onkosten werden vastgesteld op 114.000 Fr. Op 10 sept 1857 vroeg de arrondissementscommissaris de bijdrave van Lapscheure te verhogen. De gemeenteraad stemde 16.000 Fr.

Daartoe ging het gemeentebestuur op 18 jan 1863 een lening aan van 16.000 à 5 %. Jaarlijks zullen ze gedurende 32 jaar 500 Fr inkorten; daarvoor werden de grond- en personele belastingen verhoogd.

De aanbesteding had plaats in het gemeentehuis te Lapscheure op 14 juli 1863. Te dier gelegenheid is er een gedenksteen in de gevel van het oud gemeentehuis ingemetseld.

De inhuldiging had plaats in 1866. Wij geven hierna de "schilderachtige" tafelrede, die de burgemeester te dier gelegenheid heeft gehouden. De leden van de gemeenteraad waren: J. De Leyn, M. De Leyn, J. Van Houtte, J. Dhondt, F. Matthys.

Iets voor de oorlog 1914-18 werd deze baan in 't dorp herlegd, verbreed en voorzien van voetpaden en riolering. In 1964-65 werd de baan herlegd vanaf de grens met Damme (hofstede Van Maele) tot aan de smidse van Meire's. Zij werd gebracht op een breedte van 6 m. In de Hoogstate werden voetpaden en riolering gelegd.

Antoon Vermeersch.

- b) T a f e l r e d e gehouden door Burgemeester Jacobus De Leyn, bij de inhuldiging van de Steenweg Lapscheure-Damme.

Mijnheeren,

Het Gemeentebestuer, met een bijzonder genoeg zijne gedane uitnoodigingen tot dit feestmaal door al beantwoord zijnde, waerom het U zijnen dank be-tuigt, vermeend deze gelegenheid niet te mogen laten voorbijgaen zonder eenige woorden van omstandigheid tot U te richten omdat dit feest, hoe nederig het ook zij, zoo vreugdig mogelijk en te gedenkwaardiger weze zou.

Het is ons allen reeds bewezen, van welk nut de kalsijweg is en altijd zijn zal voor de gemeente Lapscheure, die in vroeger jaren gelijk als verholen lag, beroofd van bijzondere gemeenschapswegen, ook lang geteisterd en gekweld door de overstromingen van wateren, immers in eenen droevigen toestand en om zoo zeggens als verlaten en nochtans onderworpen aen een lot die doch, zoo als alles is beschikt, eens eindigen moest.

In 1847, werd de Zelzaetsche vaert daergesteld, die de landerijen van den geessel der wateren verlostte en een groot deel van Lapscheure, als het ware, herleven deed. Deze heilzame verbetering door het Staetsbestuer aen de gemeenten van het Noorden van Brugge, geschonken, deed bij de inwoners van Lapscheure de zucht na verdere vooruitgang ontstaan, men sprak van een steenweg, dat men zulks bekomen kon, zegde men, maer hoe? Lapscheure, die zulke kleine bevolking telt, eene gemeente die zoo weinig inkomsten heeft, waer de geldmidde-len gezocht om een derde te dragen der kosten? die zouden aanzienlijk zijn; en, ziet daer op eens, in 1852 voor het daglicht komen, het ontwerp van een kalseiweg van Brugge naer de gemeente Damme, welk ontwerp eenige jaren later werd uitgevoerd.

De verwezenlijkheid van dit einds steenweg, gaf het sein aen de gemeente Lapscheure, om dadelijk een algemeen gevoelen te doen ontwekken, dat men niet langer wachten mocht voor de voorttrekking van dien weg naar Lapscheure, met vastberadenheid aen te vragen. De vrees der groote kosten, nog deze der wei-nige middelen, die men voor handen had om tot de uitvoering van dit zoo nuttig werk te geraken, waren niet bekwaam om de drift te weerhouden, waermede eenie-der beziel was. In 1856 werden de eerste voetstappen door het Bestuer, namens de ingezetenen, aengewend bij de hogere Overheid, ten einde eenen steenweg naer deze gemeente te verkrijgen, en zie daer, wat aenhoudende pogingen vermo-gen, en na tien jaren, volgende op een eerste voorstel, eenen steenweg naer Lapscheure, uitgevoerd en ingehuldigd.

De voltooiing der werkingen van den steenweg waervan hoden de definitieve overneming is gedaen door den Heer Kommissaris der wegen, die ons feest met zijne tegenwoordigheid heeft willen vereeren, dient welligt als een bijzondere en buitengewone gebeurtenis te worden aangestipt ten baete der gemeente, die zijn welvaart en voorspoed door de daerstelling van dien weg ziet uitgebreid en er door nieuwe bronnen heeft doen te voorschijn komen om door vertakkingen van groote Communicatie met andere gemeenten, verdere regtstreeksche betrekkingen tot stand te brengen.

Wie zou eertijds eens hebben gedacht dat dit zoo voordeelig werk van een steenweg, waervan de kosten daer inbegrepen deze zandstraet, tot de aanzienlijke som van rond de 114.000 Fr belooopen, zou uitgevoerd zijn geweest, mits eene geldelijke bijdrage der gemeente van ruim 16.000 Fr in kapitaal, en dit zonder dat de lasten der inwoners op eene gevoelige wijze zijn moeten verzwaaerd worden; zoo het ons allen bekend is, is het bedrag der abonnementsrol, niet moeten wor-

den verhoogd, om de kosten te dekken, slechts een vijftiental additionele centiemen op de grondbelasting, en vijf centiemen op de personele Contributien, worden er jaerlijks geheven in behoeve der gemeente om de interesten te ontdragen der gedane leening, waarvan telken jaere, reeds een deel, sedert 1864, wordt afgelegd. Die kleine last der gemeente uit hoofde van den steenweg, is te danken aan de geldelijke tusschenkomst van den Staet en de Provincie, mitsgaders van de geïnteresseerde Wateringen en de gemeente Damme.

Op dien voet eenen steenweg bekomen die geenzinds den geldelijken toestand der gemeente heeft geschokt, en die buiten het reeds bekomen voordeel eene hoopvolle toekomst voor Lapscheure doet te gemoet zien, is zekerlijk eene schoone zaak, die het feest van heden verdicnt, want wie weet of misschien bij 100 jaren, niet menig naem van deze die hier tegenwoordig zijn door het nakomelingschap alhier, als eene dankbetuigende herinnering zal worden uitgesproken bij het aendenken aan hen die het hunne hebben bijgedragen om de gemeente te doen begiftigen met iets waarvan de voordeelen en onwaerdeerlijkheid en deszelfs heilzame gevolgen onbepaald zijn.

Verheugen wij ons gevolgelyk, M.M. over den reeds bekomen uitslag en laet ons een aengenaem geheugen bewaren van den dag op welken het Bestuur in zulke gelukkige omstandigheid, zich vereenigd ziet, met de gemeentekiezers aan welke het zijn mandaet verschuldigd is.

Geleid door deze eendragt, stelt het Bestuur voor, M.M. van een glas t o t d e n b o d e m te ledigen, op e l k a e r s gezondheid, maer laten wij voor eerst eene plicht vervullen, die in alle samenkomsten van dezen aerd niet uit het oog mag verlore worden; dit is eenen toast op te dragen, die eenieder en alle ware Belgen zoo duerbaer aan het harte ligt, eene gezondheidsdronk aan onzen jongen en beminnelijken Monarch: Leopold II, een nieuwe hoop voor Belgie, onder alle opzichten zijns doorluchtigen Vader waerdig, opdat men hem lange jaren aan het hoofd van 's lands bestier zouden mogen behouden, tot geluk en welstand van het Vaderland. Lang leve dus Z.M. den Koning en de Koninglijke Familie.

c) De S t e e n w e g Lapscheure-Hoeke, en de B r u g over de Vaart naar Sluis.

13 Juli 1840. Het gemeentebestuur van Hoeke laat aan het gemeentebestuur van Lapscheure weten: "... dat de dammen gemaakt in de vaert van Brugge naar Sluys (gedurende de Revolutie van 1830), gelegen in hare gemeente, zullen afgebroken worden en dat de gemeenschap van het Zuiden naar het Noorden geheel zal verhinderd zijn, vraegt dat Lapscheure ook voor een deel zou tusschenkomen voor het aenleggen van een brug..."

Lapscheure antwoordde: "... Overwegende dat deze gemeente maer een zeer klein voordeel zoude kunnen genieten van deze stichting; dat het zeker gemakkelijck zoude zijn de gewone gemeenschap der gemeenten: Houcke, Westcappelle, Heyst enz. te bekomen al Sluys zoals de zelve voor de Omwenteling bestond. De gemeenteraad is van advies geene fondsen toe te staen voor de bouwing van eene brug..."

Wat Theo Daeninck, geboren in 1872 daarover verteld heeft: "Ik heb de brug zien bouwen en beproeven. Het beproeven gebeurde op dezelfde dag dat mijn groot-oom, Sissen Boydons, begraven werd. Na het Lof ging ik kijken. Ik heb

het volgende gezien: Op de noordoever stond een camion geladen met arduinstenen. Op de zuidoever stonden drie paarden, die bij middel van lange kettingen de geladen wagen moesten over de brug trekken, terwijl een man met een apparaat stond te kijken als de brug niet zakte. De brug bogaf niet, maar als de camion er over was, zakte hij tot aan de as in de nieuwe kalsijde.

De steenweg Lapscheure-Hoeke werd aangelegd in de jaren 1890-1893.

d) De S t e e n w e g naar Moerkerke.

Deze steenweg is ongeveer in dezelfde tijd als de steenweg Lapscheure-Hoeke aangelegd. Moerkerke verlangde een harde verbindingsweg naar de kust. Die baan werd uitgestippeld van 't Molentje (Moerkerke) naar de Vrede (baan naar Lapscheure-Damme). Gezien die weg vanaf de Preekboom op Lapscheure's grondgebied ligt, moest Lapscheure de helft betalen.

Lapscheure wilde wel zijn deel betalen, maar de kalsijde moest vanaf de Preekboom, op de Sint-Pietersdijk gelegd worden; gezien er langs daar 4 hofsteden en enkele boerderijtjes waren.

De Moerkerkenaren begonnen te rekenen en kwamen tot het volgende besluit: De afstand **al over de Sint-Pietersdijk** is bijna dubbel zo lang als de afstand Preekboom-De Vrede. Onze bijdrage zal zo groot zijn dat we met dat geld de kalsijde Preekboom-De Vrede geheel op onze kosten kunnen leggen. Zo hebben zij de onteigening gedaan en de kalsijde op hun kosten gelegd. Nu nog zorgt Moerkerke voor het onderhoud van deze steenweg.

e) De N a t i e b a a n.

De Natiebaan is de baan van Maldegem naar Knokke. Op het grondgebied van Lapscheure: vanaf de grens van Hoeke, naar Lapscheure dorp, en verder tot aan den Hoorn op Moerkerke. Dan loopt die baan over Leestjesbrug naar Maldegem. Deze baan is gelegd in 1935-36.

Het eerste project was van Sijsele naar Moerkerke over Sarepta, Moerkerke dorp, Het Molentje, de kalsijde tot aan de Vrede, en dan dwarsdoor het land naar Hoeke brug. Zij volgden dit trèce omdat het allemaal bestaande wegen waren. Maar darentegen gingen ze veel huizen en stallen moeten onteigenen en veel kronkelwegen rechte trekken.

Zij hebben **van** dat ontwerp afgezien en een nieuw gemaakt: van Maldegem naar Lapscheure dorp, 9 km verse weg, dwarsdoor het veld. Deze grond heeft de Staat moeten betalen 3 à 4 fr. de vierkante meter; en ze heeft slechts 2 huizen moeten onteigenen.